

Универзитет у Београду
Пољопривредни факултет
University of Belgrade
Faculty of Agriculture

**Трансфер знања од Пољопривредног факултета ка
пољопривредним произвођачима – заједно до безбедних и
конкурентних производа
(ОТВОРЕНА ВРАТА)**

Београд - Земун, новембар 2017. године

Носилац пројекта: Универзитет у Београду - Пољопривредни факултет,
Београд – Земун, Немањина 6

Руководилац пројекта: Проф. др Милица Петровић, декан

Наслов пројекта: *Трансфер знања од Пољопривредног факултета ка пољопривредним произвођачима – заједно до безбедних и конкурентних производа*

Акроним пројекта: *Отворена врата*

Партнерске организације: ССПП Падинска Скела и EVOLUTION ONLINE EON

Географско подручје

пројекта: Град Београд

Почетак пројекта: децембар 2017. године

Завршетак пројекта: 15. септембар 2018. године

САЖЕТАК

У складу са Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године, Пројекат ће поставити основе за правце будућег перманентног трансфера знања од Факултета до крајњих корисника, а у циљу добијања здравствено безбеднијих и конкурентнијих пољопривредно-прехранбених производа. Пројекат ће бити спроведен на територији шест београдских општина и то Земунa, Палилуле, Сурчина, Новог Београда, Обреновца и Гроцке. Управо ову територију покрива ССПП Падинска скела која је и партнер организација на пројекту Пољопривредног факултета Универзитета у Београду. Корисници пројекта биће сви актери у ланцу производње хране од произвођача до потрошача (РПГ, ЗЗ, УП, прерађивачки сектор, ПССС, образовни сектор, потрошачи). Пројекат ће трајати годину дана и за остварење постављеног пројектног задатка биће ангажован већи број експерата из свих области пољопривреде производње (32). Активности ће на почетку пројекта бити усмерене на анализи постојеће ситуације пољопривредног сектора и дефинисању потребних мера које ће га унапредити.

Реализацијом активности на пројекту, поред успостављања система лакшег налажења и бољег коришћења научно-истраживачких резултата и превасходно стручних знања, омогућиће се широј друштвеној заједници коришћење институционалних капацитета Пољопривредног факултета, а у служби унапређења производње кроз перманентно образовање стручних кадрова из пољопривредно-прехранбеног сектора (Министарства, локалне самоуправе, образовне институције, фирме, ЗЗ, УП).

Пројектом ће се омогућити и подизање капацитета ПССС, пољопривредних произвођача и прерађивача који своје производе највећим делом пласирају на београдском тржишту, кроз серију тематских, стручних предавања у областима од највећег интереса за унапређење пољопривреде (техничке, технолошке, економске), и то у секторима биљне и сточарске производње. Те едукације биће спроведене кроз два Саветовања који ће за ту намену бити организована на Факултету. Поред ове активности на сајту Факултета биће отворена интернет страница на којој ће бити постављена публикација (приручник) која ће садржати одговоре на најважнија питања из свих области производње и прераде хране, као и страница на којој ће бити омогућена комуникација произвођача са стручним лицима Факултета из пољопривредно-прехранбене струке.

На овај начин „врата Факултета“ ће бити и симболично отворена за све актере пољопривредно-прехранбеног сектора, а у циљу унапређења и изналажења одрживог систематског решења за процес увођења перманентног образовања, које ће допринети унапређењу и бржем развоју пољопривреде Србије, а што је СПРР-ом и предвиђено.

ЦИЉ ПРОЈЕКТА

Пројекат Отворена врата има за **општи циљ** унапређење трансфера знања и увођење систематске и перманентне обуке произвођача хране са територије града Београда, са посебним освртом на проблем здравствене безбедности производа и подстицања иновативности у пољопривредној производњи, у циљу добијања што конкурентнијег производа.

Посебни циљеви овог пројекта иду у правцу јачања веза Факултета, као научно-образовне институције која кроз своју научно-истраживачку делатност долази до решења који могу унапредити пољопривредни сектор, са пољопривредним саветодавним стручним службама и другим институцијама и фирмама, које својим деловањем та решења „спуштају“ до крајњих корисника (пољопривредника и прерађивача).

Остварењем циљева пројекта биће ојачани капацитети свих учесника, а Факултет ће додатно ојачати у трансферу знања, преко повећања његовог тренутног капацитета везаног за просторе за едукацију (амфитеатри). То ће Факултету дати могућност да поред примарне наставе, тај простор искористи и за активности везане за перманентно образовање и друге видове трансфера знања заинтересованим лицима и групама.

Остваривањем циљева пројекта, унапредиће се систем трансфера знања, а што је један од циљева Стратегије пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године.

ЦИЉНА ГРУПА ПРОЈЕКТА И МЕТОД РАДА

Примарна циљна група пројекта Отворена врата су регистрована пољопривредна газдинства, прерађивачи пољопривредних производа и остали учесници у пољопривреди са територије шест београдских општина (Палилула, Нови Београд, Земун, Сурчин, Обреновац и Гроцка).

Секундарну циљну групу чине остали заинтересовани који својим активностима доприносе ефикасности пословања у сектору, као што су саветодаваци из пољопривредних саветодавних стручних служби (ПССС), представници пољопривредних школа, представници локалних заједница, банака и слично. У ову групу спадају и институције које су заинтересоване за развој сектора, између осталих Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Привредна комора Србије, Регионалне привредне коморе и секретаријати за пољопривреду локалних самоуправа. Омогућиће се учешће представника наведених институција у Саветовањима и радионицама предвиђених пројектом, а израдиће се и План

перманентног образовања за представнике тих институција чије је деловање везано за пољопривредни сектор.

Информације о пројекту **Отворена врата** Факултет ће презентовати преко интернет стране Факултета, а учесници ће информације добијати и преко директних личних препорука, препорука кроз неформалну комуникацију и најзад кроз неформалну промоцију.

Пројекат ће имати активности усмерене на анализу постојеће ситуације у пољопривредно-прехрамбеном сектору, као и активности везане за повећање капацитета учесника из тог сектора (едукације). За то ће се користити квантитативне, квалитативне и комбиноване методе истраживања. Од квантитативних метода користиће се анкета, а од квалитативних дубински интервјуи и групне дискусије.

Анкетно истраживање је метод прикупљана података директно од испитаника који су изабрани под одређеним критеријумима, у нашем случају, стратификован намеран узорак (регистрована пољопривредна газдинства која своју робу дистрибуирају на тржиште града Београда). Анкетирање се примењује у највећем броју истраживања и представља једну од најважнијих метода истраживања. Састав анкете омогућује прибављане информација о циљној групи, њиховом познавању проблема, погледима на свет, преференцијама или задовољству које имају обављајући делатност.

Дубински интервју, значи да постоји одређена слобода особе која води интервју у постављању питања, као и о редоследу питања, тако да испитаник максимално може да изрази своје мишљење. Интервјуисање има предности у односу на штампани упитник, пошто је флексибилнији, лакше се одговара на отворена питања, а она се могу и преформулисати тако да буду разумљива. Могу се постављати додатна питања или се нека могу и изоставити.

Групне дискусије ће имати за циљ да се разјасне кључне теме везане за могућности унапређења трансфера знања, као и да се оцени ефекат примене пројекта на тај трансфер и пољопривредну производњу. Групне дискусије ће бити организоване на факултету као део активности у оквиру планираних Саветовања.

Планирано је током трајања пројекта одржавање, два целодневна стручна **Саветовања** (април, јун) у просторијама Факултета, на којима ће се обрадити теме најзначајније за кориснике пројекта. Теме ће бити дефинисане кроз анкете које ће се спроводити у пројектном периоду.

Анкетираће се најмање 300 корисника (произвођача, прерађивача пољопривредних производа, потрошача) и урадиће се 30 дубинских интервјуа.

ОЧЕКIVАНИ РЕЗУЛТАТИ ПРОЈЕКТА

Основни резултат пројекта јесте унапређење система трансфера знања, подизање свести произвођача о неопходности добијања здравствено безбедних и конкурентних пољопривредних производа, са циљем стварања услова за перманентан трансфер тог знања, а тиме и повећања капацитета и конкурентности произвођача на тржишту.

Појединачно очекивани резултати пројекта су следећи:

- 1) Прикупљене информације о потребама произвођача и прерађивача и избору најадекватнијег модела трансфера знања из области од посебног интересовања;
- 2) Одржане обуке пољопривредним произвођачима и прерађивачима пољопривредних производа, саветодавцима, потрошачима и осталих заинтересованим странама;
- 3) Укључене институције у процес креирања амбијента за трансфер знања;
- 4) Израђена и на сајт Факултета постављена електронска публикација са стручним мишљењима и коментарима који дају одговоре на најбитнија питања из свих области пољопривредне производње у сврху добијања здравствено безбедних и конкурентних производа. Радни наслов публикације је: ***„Пољопривредне мозгалице - 1000 зашто и 1001 зато“***. Публикација ће бити објављена и у штампаној форми. Како се обим публикације не може одредити у моменту подношења пројекта, то се укупан тираж публикације не може са прецизношћу одредити. Оријентациони планирани број примерака публикације је 200;
- 5) На сајту Факултета отворен простор за комуникацију са појединцима и групама из пољопривредно-прехранбеног сектора кроз систем „питања и одговора“;
- 6) Проширени и обновљени просторни капацитети за едукацију;
- 7) Уступање ССПП Падинска Скела на коришћење институционалних капацитета Факултета (простор и људски ресурси) за одржавање радионица, семинара и едукација;
- 8) Предлог Министарству за стварање услова за перманентну едукацију – трансфер знања;
- 9) Закључивање споразума о сарадњи са ПССС, локалним самоуправама са територије града Београда, образовним институцијама, компанијама, УГ и ЗЗ у правцу унапређења сарадње на трансферу знања с циљем имплементације научних истраживања, а у циљу подизања нивоа квалитета и конкурентности пољопривредно-прехранбене производа;
- 10) Припремљен и написан комплетан извештај о реализацији пројекта са пратећом документацијом.

ОПИС И ПЛАН АКТИВНОСТИ

На основу дефинисаног општег циља и посебних циљева пројекта **Отворена врата** предвиђено је 16 активности датих у табели активности. Овде описујемо 8 (осам) носећих:

1) Промоција пројекта и израда промотивног материјала.

Као прва пројектна активност намеће се промоција пројекта. На сајту Факултета биће израђена наменска презентација преко које ће се промовисани пројектни циљеви и најављивати пројектне активности.

2) Прикупљање података о интересовању примарне циљне групе - спровођење анкета и дубинских интервјуа.

За потребе формирања садржаја планских едукација и нових предлога решења за трансфер знања и перманентно образовање у сектору пољопривреде, анкетираће се најмање 300 корисника (произвођача, прерађивача пољопривредних производа, потрошача) и урадиће се 30 дубинских интервјуа. Анкетирање ће се обављати на територији града Београда, у пољопривредним газдинствима, компанијама из пољопривредно-прехранбеног сектора, местима продаје тих производа, али и директо преко сајта Факултета. Код РПГ извршиће се и анализа преко дубинских интервјуа, како на терену, тако и за време планираних едукација на Пољопривредном факултету. Све анализе ће бити анонимне и послужиће као основ у ком правцу и обиму треба да иду планиране пројектне активности везане за трансфер знања.

3) Обнова простора за едукацију (амфитетатара).

Део материјалних трошкова пројекта 3.225.000,00 РСД, као и сопствена средства Факултета 2.000.000,00 РСД биће утошена за обнову 6 амфитеатара, чиме ће се добити додатни капацитет за едукацију 360 корисника (6x60).

4) Обуке за пољопривредне произвођаче, прерађиваче и остале учеснике.

Пољопривредни факултет ће током трајања пројекта организовати два целодневна стручна Саветовања (април и јун) на којима ће бити обрађене теме и проблеми који ће бити дефинисани након обраде и анализе података добијених преко анкета и дубинских интервјуа са актерима у пољопривредно-прехранбеном сектору. Током Саветовања као активност биће спроведена и групна дискусија. Организациони и програмски одбор ова два Саветовања чиниће чланови пројектног тима, који ће уједно бити, у највећем броју, и предавачи за дефинисане теме скупа. Оба Саветовања биће одржана у обновљеним амфитеатрима Факултета у сарадњи са ССПП Падинска Скела.

ССПП Падинска Скела ће током друге половине фебруара и прве половине марта месеца 2018. године, на Факултету, у трајању од једног дана, одржати и своју традиционалну „Зимску школу“. Она ће бити активност и резултат потписаног Споразума о сарадњи ове две институције (Факултет и ССПП Падинска Скела).

Током трајања пројекта са заинтересованим Одељењима за привреду или пољопривреду при општинским управама града Београда, биће такође потписани споразуми о сарадњи којима ће се дефинисати обавезе у правцу коришћења међусобних ресурса у циљу унапређења пољопривреде и трансфера знања до ПГ, прерађивача, али и креатора пољопривредних стратегија и мера које се доносе у циљу спровођења тих стратегија.

5) Креирање презентације на сајту Факултета.

Током трајања пројекта на сајту Факултета биће израђена страница на којој ће се налазити основне информације о пројекту, пројектне публикације, на којој ће се вршити промоција пројектних активности и направити отворен простор за комуникацију са појединцима и групама из пољопривредно-прехранбеног сектора кроз систем „питања и одговора“;

6) Израда публикације.

Написаће се публикација која ће садржати најважнија питања и одговоре везана за све области пољопривредно–прехранбене струке. Радни наслов публикације је: *„Пољопривредне мозгалице - 1000 зашто и 1001 зато“*;

7) Израда предлога Министарству за стварање услова за перманентну едукацију – трансфер знања, како према запосленима у Министарству, тако и према другим актерима у пољопривредно-прехранбеном сектору, а што ће омогућити и реализацију задатака везаних за трансфер знања које прописује СПРР.

Имајући у виду да је Стратегија пољопривреде и руралног развоја РС (2014-2024) препознала проблем код трансфера знања и перманентне едукације, Факултет ће као пројектни резултат, дати писани предлог Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, на који начин он види, како да се, у Стратегији дефинисан, проблем реши. Предлог ће бити послат и Министарству науке и просвете, јер научно деловање институција из пољопривредног сектора у највећем обиму финансира ово Министарство.

8) Дисеминација резултата пројекта.

Како би се јавност упознала са циљевима и резултатима пројекта спроводиће се разнолике активности:

- На веб страници Факултета биће отворена страница на којој ће корисници моћи да се упознају са његовим циљевима и виде најаве планираних активности;

- Пројектни тим ће на саветовањима, симпозијумима и конференцијама информисати учеснике о пројекту;
- У данима Саветовања биће присутни и медији;
- Радови са Саветовања биће доступни свим учесницима;
- Публикација која ће произаћи из Пројекта биће преко веб странице Факултета приступачна широј јавности;
- На веб страници Факултета ће бити приказан пројекат и завршна презентација о пројекту;
- Медији, стручни часописи и остали учесници у информисању из области пољопривреде биће информисани о пројекту и резултатима пројекта;
- Пројектни тим ће у јавним наступима (телевизијске и радио емисије) у којима буде учествовао у току трајања пројекта, као и по окончању пројекта обавестити јавност о пројекту.

Директни програми трансфера знања преко два планирана целодневна Саветовања биће организовани у просторијама Факултета, по тематским областима дефинисаним након спроведених анкета у областима: технологије гајења и заштите пољопривредних производа од болести и штеточина, њиховој преради, чувању и паковању, економичности производње, маркетинга производа, заштите интелектуалне својине и стандарда који се примењују у сектору пољопривреде.

Како је дигитализација неповратан процес, који у значајној мери може да допринесе трансферу знања са основном сврхом да најновија сазнања дају адекватне одговоре како саветодавцима, тако и примарним произвођачима, а све у сврху да коначни производ буде здравствено безбедан, иновативан и конкуретан, то ће Факултет у склопу реализације овог пројекта створити услове за креирање дела интернет презентације Факултета, тако да иста постане интерактивна и допринесе перманентној комуникацији са наведеним корисницима кроз рубрику „питања и одговори“.

На овај начин створиће се валидна база података корисника који су заинтересовани за трансфер знања, а што ће омогућити да заинтересовани пољопривредни произвођачи буду ефикасно и перманентно информисани о обукама које ће се организовати и по окончању пројекта. На овај начин унапредиће се систем трансфера знања. Нова знања повећаће безбедност и конкуретност производа пољопривредних произвођача који уђу у систем трансфера знања, а што ће за последицу имати њихову трајну мотивисаност ка новим сазнањима.

Стварање савремених просторних капацитета ствара услове да се ови просторни капацитети и по окончању пројекта ставе на располагање и Министарству и локалној самоуправи за организовање свих врста скупова чија је сврха трансфер знања

(представљање пројеката, обуке и за стручњаке и за пољопривредне произвођаче), а што ће допринети одрживости пројекта и по његовом окончању.

ПОДАЦИ О КОРИСНИЦИМА ПРОЈЕКТА

Информације о пројекту Отворена врата учесници ће почети да добијају на почетку реализације пројекта, и то преко веб сајта Факултета, електронским путем и путем директних обавештења од стране партнерске организације (ССПП Падинска Скела). У току одржавања Саветовања и Зимске школе, приликом спровођења анкета и дубинских интервјуа, такође ће бити дељене информације.

- Примарна циљна група у оквиру овог пројекта су регистрована пољопривредна газдинства са територије града Београда, прерађивачи пољопривредних производа и остали учесници у вертикалним и хоризонталним каналима производње, прераде и продаје тих производа. Предвиђена је обука за најмање 100 полазника и анкета са најмање 300 особа из примарне циљне групе.
- Секундарну циљну групу чине остали заинтересовани који својим активностима доприносе ефикасности пословања у сектору, као што су саветодаваци из пољопривредних саветодавних стручних служби (ПССС), представници стручних пољопривредних школа, банака и слично.
- Посебну циљну групу чине институције заинтересоване за развој сектора, између осталих Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде, Привредна комора и Одељења/сектори за привреду/пољопривреду локалних заједница.